

Окрім означеного, варто згадати ще й те, що фасилітатором освітнього середовища є вчитель, який допомагає актуалізувати ціннісне ставлення до людей, природи, національної культури на основі організації, гуманістичного, діалогічного, суб'єкт-суб'єктного спілкування, атмосфери безумовного прийняття, розуміння та довіри.

Список використаних джерел

1. Зразкове освітнє середовище: європейський досвід [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/zrazkove-osvitnye-seredovyshhe-yevropejskuj-dosvid/>
2. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. – Київ : Література ЛТД, 2018. – С. 44 – 45.

Власенко Н.О.,

кандидат біологічних наук, доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Основну мету сучасної освіти можна визначити як підготовку компетентних фахівців початкової освіти, які вільно володіють професією, конкурентноздатних на ринку праці, спроможних до постійного професійного росту в сучасному середовищі. Ідея розвитку екологічної компетентності є однією із ключових ідей модернізації виховання і освіти, необхідність якої історично передбачена у вигляді корінних змін світогляду, традицій, стилю мислення, мотивів поведінки людей, які становлять сучасний соціум.

У дослідження сучасних учених (М. Реймерса, Г. Бачинського, М. Кисельова, Ю. Злобіна, В. Крисаченка, В. Данилова-Даниляна та інших) прослідковується думка про розвиток екологічної культури у зв'язку з необхідністю пошуку можливостей гармонізації відносин суспільства і

природи. Зазначені наукові дослідження є суттєвим внеском у розробку питання формування екологічної свідомості, проте проблема екологічної компетентності вчителів школи I ступеня являє собою насичене дослідницьке поле [3].

Відповідно до проекту нового базового Закону України «Про освіту» визначено 10 ключових компетентностей для Нової української школи, однією з яких є екологічна грамотність і здорове життя. Вміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

21 лютого 2018 року уряд затвердив новий Державний стандарт початкової освіти, за яким навчаються перші класи Нової української школи. Однією з ключових компетентностей є екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства. Такий підхід сприяє самореалізації особистості учня в житті, його соціальній адаптації, конструктивній суспільній діяльності і є умовою формування громадянина України [1].

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, метою природничої освітньої галузі є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки й технологій, екологічної та інших ключових компетентностей на основі опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основ наукового світогляду і критичного мислення, становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки учнів у довіччлі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку.

Одним з основних завдань нової української школи є становлення в учнів цілісного наукового світогляду, загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі

засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності. Характерним для школи I ступеня є практична спрямованість змісту, інтеграція знань, що дозволяє краще врахувати визначальну особливість молодших школярів – цілісність сприймання і освоєння навколишньої дійсності. Екологічна компетентність є важливим складником загальної професійної компетенції в тій частині, яка стосується педагогічного супроводу з метою надання допомоги школярам у гармонізації стосунків з природним довкіллям, вихованням екокультурної особистості дитини [2].

Екологічна компетентність – це: здатність особистості приймати рішення і діяти так, щоб якомога менше завдавати шкоди довкіллю; прояв екологічної культури особистості у довкіллі, де вона здійснює власну діяльність і може реально впливати на її стан; характеристика, що дозволяє сучасній особистості відповідально вирішувати життєві ситуації, підпорядковуючи задоволення своїх потреб принципам сталого розвитку; здатність особистості до такої діяльності у побуті й природному середовищі, коли здобуті екологічні знання, навички, досвід, цінності актуалізуються в умінні приймати рішення і виконувати адекватні дії, усвідомлюючи їх наслідки для довкілля; показник сформованості екологічної культури особистості [2; 3].

Отже, основною умовою успішного формування екологічної компетентності майбутніх фахівців школи I ступеня виступає комплексне застосування сучасних форм, методів і технологій навчально-виховного процесу, що включають експеримент і пошук, розвивають аналітичні вміння, здатність критично осмислювати явища, інформацію та досвід, знаходити і обґрунтовувати варіанти вирішення екологічних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти Нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>

2. Ратушняк О.М. Формування екологічної компетентності учнів початкової школи / О.М. Ратушняк // Методика початкового навчання і дошкільного виховання. Збірник наукових праць. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2014 – Вип. 16 (1–2014) – С. 325-330.

3. Січко І.О. Формування екологічної компетентності майбутніх фахівців початкової освіти / І.О. Січко // Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції.– Херсон: ТОВ «Борисфен-про», 2018. – С. 104-107.

Герасімова Н. Є.,

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і психології
ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського
національного університету імені Богдана Хмельницького*

Герасімова І. В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і психології
ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського
національного університету імені Богдана Хмельницького*

ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Значний психолого-педагогічний потенціал взаємодії людини зі світом природи має широкий діапазон впливу на суб'єкт, і являється фактором загального формування, розвитку та становлення екологічної свідомості молодшого школяра.

Сучасна екологічна криза зумовлена домінуванням антропоцентричного типу екологічної свідомості особистості. Для подолання цієї кризи, насамперед, необхідне становлення у школярів екоцентричного типу свідомості. Екоцентричний тип екологічної свідомості – це система уявлень про світ, для якої характерні: орієнтація на екологічну доцільність, відсутність протиставлення людини і природи; сприйняття природних об'єктів як